

DÉL-MAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

59. évfolyam, 10. szám

Ára: 70 fillér

Kedd, 1969. január 14.

Beruházás, hitelpolitika

Tavalyi tapasztalatok, ideai kilátások

Az új gazdasági mechanizmus bevezetésével megváltoztak beruházási politikánk koncepciói is. Általános érvényű elv, hogy a bankhitelnek vissza kell térnie, de egyben növelnie is kell a nemzetgazdaság potenciálját. Arról érdeklődtünk a Magyar Beruházási Bank megyei fiókjánál Kutiván Rezső igazgatótól és vezető munkatársaitól, hogy a beruházási hitelpolitika milyen gyakorlati tapasztalatokat hozott Szegeden és Csongrád megyében az új gazdasági mechanizmus első esztendejében és milyen kilátások vannak erre az évre.

Korlátozás

Általános tapasztalat, — mondják a bank szakemberei — hogy környezetünk iparvállalatai és mezőgazdasági nagyüzemei jó hatással rendelkeznek a hitelre. Csupán a tavalyi esztendő elején volt egy kis bizonytalanság, de az év közepére már pezsgőbb lett a beruházási kedv. A kezdeti megtorpanást egyébként a hitel-elosztással kapcsolatos rendelkezések késedelmes kibocsátása okozta. A hitelkérelmeket éppen ezért csak április elseje után bírálták el a beruházási bankok.

Az új gazdasági mechanizmus első évében még korlátozott volt a beruházási hitelekre szánt pénzösszeg. Ennek egyik oka, hogy a beruházási piacon jóval nagyobb a kereslet, mint a kínálat. De alapvetően az határozza meg a hitelekre bízott összeg, hogy először ki kellett elégíteni a folyamatban levő, a már megkezdett beruházások pénzügyi szükségletét és csak a „maradékot” adhatták az új kérelmezőknek.

Előny

Az összes pénzösszeg kétharmadát „vitték” el a megkezdett beruházások folytatására, s talán csak a megye mezőgazdasági üzei (állami gazdaságai) jutottak jelentősebb hitelekhez. Ebben a tekintetben érvényesült a preferencia: előnyben részesültek az állattenyésztés felindítására kért hitelek.

A hódmezővásárhelyi állami gazdaság 68 millió forintot programot valósított meg, komplex sertéstelepeket épít. Ehhez a beruházáshoz kérték a banktól 12 millió forint hitelt. A derekegyházi állami gazdaság az országos gyümölcs-program keretében végzett beruházást. Hűtőtárolót és csomagolót építenek 28 millió forintot beruházással, amelyhez 14 millió hitelt igényeltek és kaptak a banktól. Érdekes, hogy a bank élt az elutasítás jogával is, amikor a felgyői gazdaságnak

nem adott hitelt, mert kedvezőtlennek ítélte meg pénzügyi adottságait, helyzetét.

Milliók újakra, régiekre

Az iparvállalatok is jelentkeztek pénzügyi szükségleteikkel a beruházási banknál. A régebbi, folyamatban levő beruházásokra biztosították a szükséges összegeket. Így például a vásárhelyi FUR-FUROL üzem hitelkerete keretén 30 millió forint, amelyért elkészül ez a fontos gyár. A szegedi I-es számú téglagyár további építkezésére 28 milliót engedélyeztek, amelyből szintén befejezik a gyár újráépítését 1969-ben. A Paprikafeldolgozó Vállalat 24 millió forintot vett igénybe tavaly és ebben az évben befejezi a tervezett beruházást. A Kontakta szentesi üzemét 67 millió hitel segítségével építik, amelyből tavaly 53 milliót az idén pedig 14 milliót használnak fel.

Új beruházásokra is jelentős hitelösszegeket engedélyeztek. Az eredetileg egyedi nagyberuházási státuszba tervezett EMERGE gyári bővítés saját fedezetű vállalati beruházás lett. Az engedélyezett összeg 119 millió forint, s ezt a hitelt három év alatt használja fel a gumigyár.

Újszerűség a beruházási gyakorlatban a pályázati alapon elnyert hiteltámogatás. A téglaiipar „aratott” legjobban, mert két beruházásához nyert pénztámogatást. A szentesi új gyár a falazóanyagok mennyiségének gazdaságos növelése című speciális pályázaton ért el sikert és 75–80 millió támogatást; ez az összeg az egész beruházási költségnek körülbelül a felét fedezi. Ugyanígy jutott beruházási előnyhöz a Csongrád megyei Vegyipari Szolgáltató Vállalat, amely üzembe helyezte Makón egy régebben leállított téglagyárat, s erre 8 millió támogatást nyertek pályázat útján.

Gépesítésre és gyártó berendezések bővítésére is komoly hiteligényekkel jelentkeztek a vállalatok. A szegedi AKÖV például gépjárműparkjának bővítésére ka-

pott 44 millió forint hitelt. Ebből autóbuszokat, taxikat és speciális teherautókat vásárolnak. A Rostkikészítő Vállalat 16 millióért, a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat pedig 13 millióért vásárolt gépeket.

Valamikor ingyen pénznek tekintették a beruházási javakat a vállalatok, s mindent megtettek annak érdekében, hogy „kihajtsák” az elképzelésük realizálásához szükséges összeget. Most sokkal megfontoltabbak és megfontoltabbak lettek a beruházásokkal, mivel a hitel kamatostól kell visszafizetni. Több olyan eset is előfordult tavaly, vagy már az idei év első napjaiban, hogy visszavonták hiteligényüket ideiglenesen, vagy véglegesen a vállalatok, mint például a pankotai állami gazdaság, vagy a Hódmezővásárhelyi Divat Kötöttáruipar. Ez utóbbi vállalat pedig komoly összeget igényelt: 293 millió forintot.

A kötöttáruipar azonban egyelőre elállt kérelmétől, mert még nem elég megnyugtató a beruházás eredményeként létrejövő árak eladásának lehetősége. A Tisza Bútoripari Vállalat is lemondta a szegedi és a sátoraljaújhelyi gyárának bővítésére kért hitelt, mert minden pénzösszeget egy helyre — a csongrádi gyárának bővítésére — koncentrált.

Garanciák

Hol marad a vállalatok önállósága, ha a bank vonakodik az igényelt összeget folyósítani? Elmondták a megyei fióktintézet vezetői, hogy a rövidebb lejáratú hitelek kérésénél nem vizsgálják teljes részletességgel a felhasználás garanciáit, csupán annyit, hogy a kérelmező vállalat vissza tudja-e fizetni a hitelt, s a törlesztés után marad-e annyi pénze, hogy az üzem szinttartását biztosítsa. A hosszulejáratú hitelkérelmeknél viszont részletesen megvizsgálják a „hitel útját”: a népgazdasági tervvel való összhangját, a leendő áru szükségességének és piacának garanciáit, az ígért többlettermény biztosítékait, valamint a nyersanyag és az eladott áru devizahatását.

G. I.

Kozmosz —263

A Szovjetunióban vasárnap földközi pályára juttatták a Kozmosz—263 jelzésű mesterséges holdat az űrkutatási program folytatása céljából.

A szputnyik rátért pályájára. A berendezések kifogástalanul működnek.

Újabb svéd lépés

Gusztáv Adolf király hétfőn megnyitotta a Riksdag, a svéd parlament ülését. Az uralkodó parlamenti beszédében hangsúlyozta, hogy az országa igyekszik „bátorítani a kelet—nyugati kapcsolatok építő jellegű fejlődéséhez való visszatérést. Bár erre irányuló erőfeszítéseket a tavalyi európai események bonyolulttá tették”.

Torsten Nilsson külügyminiszter beszámolt kormányának arról a döntéséről, hogy havannai diplomáciai képviselőt nagykövetségi rangra emeli. Eddig Svédország csak konzulátust tartott fenn a kubai fővárosban.

Az energetika távlatai

A szovjet tudósoknak sikerült 10 millimásodpercre visszatartani a plazmát —, közölte a TASZSZ tudósítójaival Mihail Millionscsikov, a Szovjet Tudományos Akadémia alelnöke. A megfelelően tömör és magas hőmérsékletű plazmát a Tokmak elnevezésű szovjet kísérleti tartókészlet visszafogja. A plazma változékonysága — az a tulajdonsága, hogy a kapott energiát azonnal leadja az edény falának — a fő akadály a termonukleáris folyamat irányításának útján. A 10 millimásodperce — Millionscsikov véleménye szerint — a szovjet atomtudósok nagyjelentőségű sikere.

A szovjet tudós a továbbiakban elmondotta, hogy a termonukleáris folyamat irányítása olyan elvileg új üzemanyaghoz jut-

Nincs előrehaladás Párizsban

Folytatódnak a harcok Dél-Vietnamban

A párizsi tárgyalások továbbra sem mozdultak el a holtpontról. Az érintkezés ugyan nem szünetel — az észak-vietnami és az amerikai delegáció helyettes vezetője, Ha Van Lau ezredes, illetve Cyrus Vance vasárnap is kétórás megbeszélést folytatott egymással —

előrehaladás azonban nincs.

Az amerikai fél ugyanis változatlanul ragaszkodik a tanácskozások „kétoldalú” jellegéhez, ezt pedig a VDK változatlanul nem fogadhatja el.

Ugyanakkor a kommentátorok világszerte megállapítják, az a politikai gesztus, hogy Stockholm hivatalosan elismerte a Vietnami Demokratikus Köztársaságot, a VDK óriási politikai sikere, amelynek

a diplomáciai életben láncreakció szerű hatása lehet.

Washington már „sajnálkozás” nyilvánította, a dél-vietnami rezsim hasonló módon reagált. Saigon tisztában van azzal, milyen súlyos tekinélyvesztés ez a számára és a közleményben szeretné menteni, ami még menthető. A külügyminisztérium nyilatkozata ugyanis kifejezi azt a reményt, hogy Dél-Vietnam és Svédország között helyreáll a diplomáciai kapcsolat.

Ez hivatalosan sosem szakadt meg, de esztendő óta egyik fél sem küldött nagykövetet a másik országába, ami a diplomáciai jelzésrendszere szerint nagyfokú elhidegülés jele.

A harcok pedig folytatódnak Dél-Vietnamban. Egy saigoni amerikai katonai szövegbejelentette, hogy

a szabadságharcosok heves támadást intéztek

egy Saigontól kilencven kilométerre délnyugatra fekvő amerikai gyalogos védelmi állás ellen. Az amerikaiak csupán légítámadással és tüzéség bevetésével tudták visszaverni a partizánokat. A szövívő az amerikai veszteségeket 9 halottban és 17 sebesültben állapította meg.

A DNFF erői hétfőn ismét aktivizálódtak.

Hétfőn reggel a gyalogság indult harcra: tüzéségi előkészítés után a partizánok be nyomultak Can Tho légítámaszpontra, amely a deltavidéken fekszik és 18 amerikai helikoptert pusztítottak el, illetve rongáltak meg. A támaszpontot védő amerikai katonák közül nyolcan életüket vesztették, mintegy tizenötön pedig megsebesültek. A rajtaütés után a szabadságharcosok visszahúzódtak.

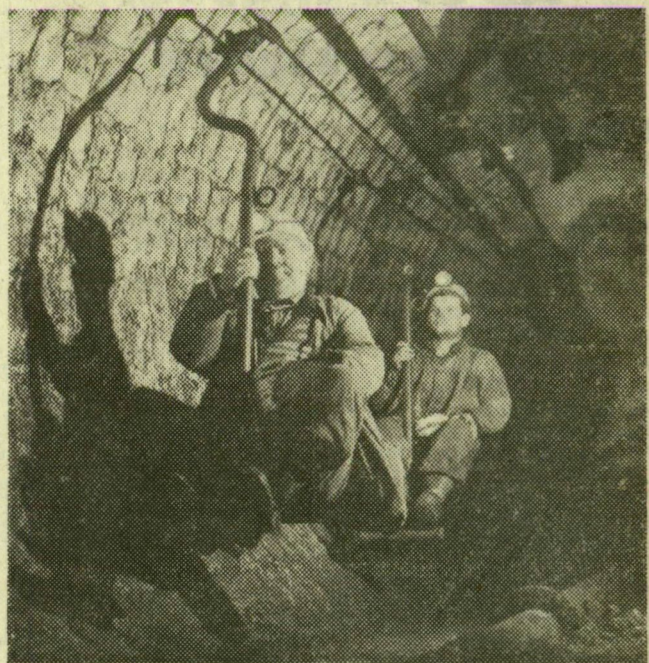
Nemzetközi szakszervezeti tanácskozás

Hétfőn, tegnap befejeződött a vegyipari, kőolajipari és rokonszakmabeli szak-

szervezetek nemzetközi szövetsége elnökségének budapesti ülése. Örömmel vette tudomásul a Szakszervezeti Világszövetség főtanácsának döntését, hogy a 7. szakszervezeti világkongresszus előkészítéseként széleskörű vitát szerveznek. Megelégedéssel vette tudomásul, hogy a nemzetközi szövetség tagja az ezzel foglalkozó bizottságnak és Forgách Pál főtárgyaló jelölte ki a szövetség képviselőjét.

Az elnökség elfogadta az 1969 első félévi munkatervet és jóváhagyta két titkár — Giuseppe Mendola (Olaszország) és Guy Ballanger (Franciaország) munkabárlását. (MTI)

Lanovka a bányában

MTI foto — Hadas János felvétele

Eddig csak a Magas-Tátrában találkozhattak a magyar turisták lanovkával. A Tatabányai Szénbányák Vállalatnál meggyőződtek arról, hogy ez a szellemes berendezés nemcsak az égbe nyúló hegyek között könnyítheti meg a távolságok áthidalását, hanem a bányák mélyén is. A XII/a aknában felszerelt lanovka segítségével naponta 40–60 perces fázasztó, föld alatti gyaloglástól kímélik meg a munkásokba menő, illetve onnan jövő bányászokat. A berendezéssel egy időben 25 ember utazhat, akik öt perc alatt tehetik meg az utat a kastól a munkahelyre, illetve vissza. Képünkön: Munkában a lanovka.

Magyar—francia egyezmény

Párizsban Farkas Mihály magyar kereskedelmi tanácsos és Jean Cahen-Salvador, a Compagnie Francaise de Television elnöke egyezményt írt alá. Az egyezmény értel-

mében a Magyar Népköztársaság kormánya Magyarországra számára a francia Secam-színes televíziós eljárást választotta. A most aláírt megállapodás ennek részleteit határozza meg.

Gőzmozdonyok is „bedolgoznak”

Jeientés az algyői olajmezőről

Az algyői 168-as számú olajkútban megfeszített erővel dolgoznak tovább az ország

több olajvidékéről idesereglett mentőbrigádok. Sajnos, az utóbbi napokban sem sikerült a változatlan heves-séggel működő kút végleges elfojtása, a víz, valamint iszap visszasajtolása nem vezetett eredményre. Amint Götz Tibor, az OKGT fűzőmérnöke tegnap tájékoztattott, a kút környékén felszaporodott és kocsonnyaszerű fagyott az olaj, majd később a kút aknája is megtelt. Vasárnap és hétfőn ismét a felgyülemlett folyadék elszállítása okozta a legnagyobb gondot. Újabb csővezetéseket építettek hétfőn délután, va-

lamint éjszaka a közeli iparvágányra két gőzmozdonyt is betoltak, amelyek a gőzfejlesztésben segítenek. Götz Tibor elmondotta, hogy eddig hozzávetőleg 10 500 köbméter folyadékot szállítottak el a 168-as kút környékéről, amelynek több mint fele olaj volt.

Több módszert dolgoztak ki a beléscsón keresztül kitörő gázsugár elzárására; több különféle szerkezet készült, amelyek alkalmasak lehetnek erre a célra.

M. I.